

RAPORTTI

Marja-Leena Törrö

”TANSSIIN KUTSU”

Pudasjärveläisen Tanssin 10-vuotisjuhlaviikko

Grease -tanssimusikaali nuorison aktivoijana
ja syrjäytymisen ehkäisijänä

Pudasjärven Urheilijoiden kulttuurihanke

1. Johdanto

Pudasjärven Tanssiviikkoa on toteutettu 10 vuoden ajan. Vuosi 2004 on ollut siis Tanssiviikon 10. juhluvuosi. Juhlavuoden kunniaksi Tanssiviikon työryhmä päätti teemaksi "Nuorisotanssit eri aikakausina" ja teeman innoittamana päätettiin tehdä pudasjärveläisen nuorison voimin musikaali Grease. Koko juhlavikkoa varten käynnistettiin Pudasjärven Urheilijoiden kulttuuriprojekti Tanssiin kutsu. Jotta suunnitelmat voitiin toteuttaa, tarvittiin ulkopuolista rahoitusta. JoMMA ry (**Jokivarsien Moderni Maaseutuyhdistys**) oli ratkaisevassa asemassa ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen kautta. Tanssiin kutsu -projektin toteuttamisaika oli 1.1. - 30.6. 2004.

2. Tanssiin kutsu -projekti

Hankkeen tavoitteena oli tanssikulttuurin levittäminen ja nuorison aktivoiminen tanssiliikuntaan sekä estää nuorison syrjäytymistä. Hankkeen aikana oli tarkoitus järjestää tanssi- ja musikaalikoulutusta, jonka tavoitteena oli luoda pohjaa tulevaisuudelle, jolloin Pudasjärvellä saadaan aikaan pysyvää tanssitaiteen opetusta.

Kulttuurihankkeen kohderyhminä olivat eri-ikäiset ihmiset vauvasta vaariin, mutta toiminnan ensisijaisena kohteena olivat nuoret. Kulttuurihankkeessa osana olleen musikaaliproduktion tarkoituksena oli tuoda yhteen erilaiset osaajat eri ikäryhmistä ja näin vähentää sukupolvien välistä kuilua. Ison musikaaliproduktion myötä tuli harjoitella myös saumatonta yhteistyötä ja sitoutumista.

2.1. Grease-musikaalin vaiheet

Heti vuoden alussa käynnistettiin projekti. Ensimmäinen ohjausryhmän palaveri pidettiin 7.1.2004 ja tuossa kokouksessa valittiin projektin hankekoordinaattoriksi Marko Koivula, joka toimii myös Pudasjärven Urheilijoiden sihteerinä. Paikallislehti Iijokiseudun sivulla julkaistiin etsintäkuulutus laulu- ja/tai tanssitaitoisista nuorista. Laulukarsinnat sekä tanssi- ja ilmaisutaitonäytteet järjestettiin välittömästi. Parikymmentä nuorta kävi antamassa näytteet taidoistaan ja myös kaikki pääsivät mukaan. Mukana oli pudasjärveläisten lisäksi kaksi nuorta Ranualta. Taitonäytteissä mukana olleista nuorista viisi luopui myöhemmin vedoten muihin kiireisiinsä.

Projektiryhmä, johon kuuluivat kaupungin kulttuuriohjaaja Birgit Tolonen, Marko Koivula ja allekirjoittanut, kokoontui virallisesti 15.1.2004. Tuon ajankohdan jälkeen projektiryhmä on kokoontunut lukemattomia kertoja eli aina, kun siihen oli tarvetta. Kilpailutimme kaiken mahdollisen, jotta kustannukset pystyttiin pitämään aisoissa. Kilpailuttamisen tuloksena lavastuksesta vastasi Kari Tykkyläinen, puvustuksesta Marja-Leena Tykkyläinen, valoista Jari Haavikko, äänentoistosta Vili Mäentausta ja lippujen, julisteiden ja käsiohjelmien painamisesta vastasi Koillismaan Kirjapaino.

Tammikuun 17. päivänä alkoivat ilmaisutaitoharjoitukset Pudasjärven Näyttämön Alpo Puhakan johdolla. Alpo saikin nuorten ydinjoukon puhaltamaan yhteen hiileen. Nuorten joukkoon liittyi myös Näyttämön aikuisnäyttelijä Ullakaisa Perätalo-Koistinen, jonka rooliksi oli kaavailtu musikaalin opettajan roolia. Ilmaisutaitoharjoitusten edetessä kävi yhä selvemmäksi se seikka, että poikia/nuoria miehiä olisi saatava lisää mukaan. Roolituksesta puuttui kolme nuorta miestä. Onneksi Alpo Puhakan poika Aapo-Matti innostui asiasta ja yksi tytöistä lupautui vetämään "nörtin" roolin.

Grease-musikaalin koreografeja jouduimme etsimään tovin, mutta lopulta Oulun ammattikorkeakoulun tanssiopettajalinjalla opiskelevat Antti Kairakari ja Jaakko Posio olivat halukkaita ottamaan pestin vastaan. He saivat myös lukea tekemänsä työn työharjoitteluksi. Antti ja Jaakko tulivat vetämään ensimmäisiä tanssiharjoituksia Pudasjärvelle 31.1.2004. Joukkomme oli kasvanut kolmenkymmenen henkilön poppooksi yläasteen tanssityttöjen myötä.

Helmikuun 21. päivänä koimme suuren kriisin, kun Alpo Puhakka ilmoitti, ettei hän ohjaisikaan musikaalia. Olimme kaikki poissa tolaltamme, mutta yksi nuorista näyttelijöistämme lupasi vetää tuon viikonlopun harjoitukset, jos saisin sillä aikaa hommatuksi musikaalille uuden ohjaajan. Meitä onnisti, sillä oululainen, Suuren Tähtiteatterin omistaja ja ohjaaja Anna-Kaisa Järvi lupautui pelastamaan tilanteen. Anna-Kaisa Järven myötä moni muukin asia projektissa loksautti paikoilleen, koska hänellä on laajat teatterimaailman verkostot. Hänen teatteristaan palkattiin maskeeraaja/kamppaaja Vesa Pitkänen huolehtimaan produktiomme maskeista ja kampauksista. Anna-Kaisan yhteyksien kautta saimme myös laulujen sovittajaksi ja ohjaajaksi sekä taustanauhan tekijäksi Toni Nygårdin Oulusta. Ave Tuomaala Pudasjärveltä teki osan taustanauhoista, jotka sitten masteroitiin Nygårdin studiossa.

Anna-Kaisa lyhensi Grease-musikaalin käsikirjoitusta radikaalisti, yhdisti kaksi miesroolia ja kun vielä saimme loppumetreillä yhden nuoren miehen mukaan tiimiimme, olivat roolitukset selvät ja harjoittelu saattoi käynnistyä täydellä teholla, eikä yhdenkään tytön tarvinnut esittää pojan roolia. Alpo Puhakka lupautui esittämään lipevän radiotoimittajan roolin.

Taiteilija Ami Aspelund saapui Pudasjärvelle maaliskuun loppupuolella pitämään musikaaliworkshopia. Viikonloppu oli onnistunut ja sekä Ami että nuoret olivat tosi tyytyväisiä.

Viikonloppuisin harjoitukset jatkuivat koko kevään. Viimeisellä viikolla ennen vapun ensi-iltaa harjoiteltiin joka ilta. Pikkuhiljaa kokonaisuus alkoi hahmottua, roolit alkoivat elää ja laulut ja tanssit asettuivat paikoilleen. Lavastus alkoi hahmottua ja puvustus valmistui. Valo- ja äänimiehet tulivat paikalle laitteineen.

Ensi-ilta oli sitten vapunpäivänä ja odotukset korkealla. Nuoremme osoittivat olevansa ammattilaisia, sillä näytös onnistui täydellisesti. Pidimme yhteisen ensi-iltakaronkan illalla. Nautimme yhdessä "kättemme tuloksista", söimme hyvin ja tanssimme. Ami Aspelund ei kuitenkaan päässyt vappujuhliimme, koska hänellä oli samanaikaisesti esiintyminen Oulussa. Muutoin koko tekijäporukka oli viettämässä yhteistä iltaa.

Ensi-illan jälkeen esityksiä oli vielä viisi, joista kaksi oli koululaisnäytöstä. Kaikki musikaalia katsomassa käyneet olivat yllättyneitä musikaalin korkeasta tasosta ja erityisesti taitavista nuorista esiintyjistä. Saimme myös runsaasti kiitosta Pudasjärven kaupungin ulkomaalaisilta vierailta. Nuorista esiintyjistä tuli hetkeksi paikkakunnan "julkkiksia". Kaikki meni muuten nappiin, mutta katsojia olisi saanut olla enemmän. Tämä tietenkin vaikutti pääsylipputuloihin ja sitä kautta koko projektin rahoitukseen. Vielä kerran kokoontuimme yhteen toukokuun loppupuolella. Tilaisuus oli haikea, nuoret esittivät minulle ultimaattumin: ensi talvena uudestaan!

2.2. Koulutus

Kaikki Grease-musikaalissa mukana olleet nuoret saivat produktion aikana monipuolista ohjausta ja koulutusta alansa ammattilaisilta. Ilmaisutaitoharjoituksia kertyi 70 tuntia, tanssitunteja peräti 100. Laulutunteja äänenmuodostus-, hengitys- ja tulkintaharjoituksineen kertyi kaikkiaan 30 tuntia. Teatterimaskeerauksen ja -kampausten saloihin perehdyttiin 15 tuntia. Huomionarvoista on se, että jokainen esiintyjä huolehti itse joka näytökseen oman kampauksensa ja maskeerauksen. Opit menivät siis hyvin perille ja nuorille talkootunteja kertyi satoja!

Tanssiviikolla pidettiin myös tanssin työpajat sekä Lakarin että Kurenalan koulun oppilaille. Oululaisesta Citydance-tanssikoulusta tuli kaksi tanssiopettajaa pitämään musiikkiliikunta- ja tanssitunteja 0-6. luokkien oppilaille. Oppilaiden ja opettajien vastaanotto oli innostunutta ja tanssiopettajat saivatkin paljon positiivista palautetta.

2.3. Julkisuus ja markkinointi

Paikallislehti Iijokiseutu teki useita juttuja projektimme eri vaiheissa. Näyttävät jutut ja kuvat toivat musikaalimme kaikkien pudasjärveläisten tietoisuuteen.

Tammikuun loppupuolella julistettiin yläaste- ja lukioikäisille Grease-musikaalin julistekilpailu. Ehdotuksia tulikin parikymmentä. Juliste-ehdotukset olivat esillä liikuntahallilla järjestetyillä nuorten harrastemessuilla. Kerroimme tilaisuudessa projektistamme ja yleisö sai ehdottaa omaa suosikkijulistettaan. Lopputuloksena oli kuitenkin se, että painoteknisistä syistä yksikään juliste-ehdotus ei meille kelvannut, vaan lavastajamme taiteilija Kari Tykkyläinen valokuvasi meille julisteen, jota käytettiin myös käsiohjelman kansikuvana.

Yllättävää kiinnostusta projektiamme kohtaan esitti Suomeenmaa-lehti, joka tekikin kolme isoa artikkelia projektistamme. Samoin Hymy-lehdessä oli artikkeli Pudasjärvestä ja yhtenä osiona hankekoordinaattorimme haastattelu.

Viimeisellä harjoitusviikolla jutun kävivät tekemässä sekä Pohjois-Suomen uutiset että Oulu-Radio. Molemmissa toimittajana oli Jaakko Heikkinen, mutta toinen juttu tuli ulos tv:sta ja toinen radiosta.

Kalevan kulttuurisivuilla oli jo tammikuussa ensimmäinen artikkeli projektistamme. Kaleva lähetti myös Pirjo Suvilehdon tekemään ensi-iltaesityksestä arvostelun.

Markkinoimme julistein ja sähköpostein musikaalia ympäri Pohjois-Suomea, Oulunkaaren kuntia ja muita lähinaapureita. Laitoimme tehostetut viestit yläasteille, lukioille ja ammattikouluille. Valitettavasti koulujen määrärahat ja kevään hektiset toiminnot estivät useiden koulujen mukaantulon!

Näyimme ja kuuluimme mielestämme hyvin, mutta yleisöä ei siitäkään huolimatta tullut tarpeeksi!

2.4. Talous

Musikaalissa tarvittujen ostopalveluiden kilpailuttaminen ja tiukka taloudenpito vaikuttivat siihen, että menot pysyivät suunnitellun mukaisina, mutta tulot jäivät reilusti alle tavoitteen. Ohjausryhmä kokoontuikin "kriisipalaveriin" 17.5. miettimään, millä rahalla saataisiin loput velat maksettua.

Ehdotuksia oli useita, mutta esimerkiksi esitysten vieminen Ouluun tai niiden jatkaminen syksyllä Pudasjärvellä todettiin mahdottomaksi, koska nämä olisivat lisänneet myös menopuolta suhteellisen paljon. Toinen mahdollisuus oli saada apurahaa jostakin. Siispä anoimme apurahoja, mutta emme mistään niitä saaneet!

Olin ollut jo musikaalin kolmannen esityskerran jälkeen yhteydessä TE-keskukseen, koska tiesimme taloutemme sukeltavan katsojakadon myötä. TE-keskuksessa luvattiin miettiä vaihtoehtoja. Esitin ohjausryhmässä lisärahoituksen anomista TE-keskukselta, mutta JoMMan hankekoordinaattori oli sitä mieltä, ettei projektimme sitä saa, koska päätös projektista oli tehty vuoden 2003 puolella. Olimme aika neuvottomia tuossa tilanteessa.

Päätin kuitenkin ottaa härkää sarvista kiinni ja kirjoitin pitkän sähköpostiviestin TE-keskuksen johtaja Leila Helaakoskelle. Yllätyksekseni toukokuun viimeisellä viikolla JoMMan hankekoordinaattori soitti ja ilmoitti, että TE-keskus myöntää lisärahoituksen. Sovin palaverin kaupunginjohtaja Pauli Harjun kanssa ja kaupunki päätti myöntää meille myös lisää puskurirahaa, jotta saamme velat maksettua.

Viimeinen ohjausryhmän palaveri pidettiin 18.8. Palaverissa kävimme läpi JoMMan hankekoordinaattorin kanssa kaikki kuitit ja raportoinnin, jotta saisimme projektimme menot maksatukseen TE-keskukseen ja voisimme maksaa kaupungille takaisin korottoman lainan.

2.5. Projektin johtaminen

Ohjausryhmä kokoontui projektin aikana siis kaksi kertaa ja projektiryhmä lukuisia kertoja. Tanssiviikon työryhmän vetäminen yhdeksän vuoden ajan on ollut haasteellista, mutta Tanssiin kutsu -projektin johtaminen ylitti kaiken ennen kokemani. Projektin johtaminen ja Grease-musikaalin tuottaminen toivat minulle paljon uusia verkostoja ja ihmissuhteita. Olin myös sellaisen haasteen edessä, jossa kykyni todella punnittiin. Olin kiinni projektissa lähes kaikki viikonloput ja lisäksi hoidin projektin asioita myös arkipäivisin. Onneksi hankekoordinaattorimme vastasi kaikesta kirjallisesta työstä ja juoksevista asioista, sillä pitihän minun kuitenkin hoitaa arkinen leipätyöni luokanopettajana. Kaupungin kulttuuriohjaaja Birgit Tolosen panos projektiimme on aivan valtaisa. Hän antoi kaiken tietämyksensä ja verkostonsa käyttööme.

Olen nauttinut joka hetkestä, myös kriisitilanteista. Kriisitilanteet ja niistä selviäminen vain kasvattivat itseluottamustani ja uskoani omiin taitoihini. Projektin aikana oli myös tilanteita, jotka olisin voinut hoitaa toisin/paremmiin. Projektiryhmässämme meillä on ollut niin luottamukselliset välit, että olemme pystyneet arvioimaan toimintaamme välittömästi projektin eri vaiheissa ja olemme koettaneet ottaa virheistämme opiksi.

3. Lopuksi

Mitä sitten projektista jäi käteen? Ohjausryhmän viimeisessä palaverissa 18.8. teimme loppuarvioinnin hankkeestamme.

Hanke työllisti kokkopäiväisesti hankekoordinaattori Marko Koivulan, joka olisi muuten joutunut työttömäksi. Paikkakunnan oma taiteilijaperhe, Kari ja Marja-Leena Tykkyläinen, työllistyi suunnitellessaan ja tehdessään musikaalin lavastuksen ja puvustuksen. Emme saaneet kaikkia erikoispalveluja Pudasjärveltä, vaan jouduimme turvautumaan oululaisten apuun ohjauksen, maskeerauksen, kampausten, valojen, äänentoiston, koreografian ja musiikin ohjauksen osalta. Erikoisosaamista haimme aina Tammisaarta myöten, mutta Ami Aspelundin musikaaliworkshop oli sen väärtti! Valomiehen assistentteina toimivat lukiolaiset saivat töitä muutamaksi päiväksi ja paikallinen muusikko sekä pitopalvelu saivat lisätöitä.

Kaikkein suurin anti projektista oli lähes 30 nuorelle, jotka innokkaasti viikonlopusta toiseen jaksoivat harjoitella näyttelemistä, tanssimista ja laulamista. Nämä nuoret saivat aivan uudenlaista kokemusta musiikkiteatterin tekemisestä ja osallistumistodistus avaa heille toivottavasti uusia ovia tulevaisuuteen. Toivottavasti meillä on Pudasjärvellä jatkossakin mahdollisuus panostaa osaaviin nuoriin, sillä ainakin mukana ollut porukka olisi valmis aloittamaan uuden produktion!

Oululaisen Citydance-tanssikoulun johtaja Merja Satulehto otti yhteyttä jo viime keväänä ja ilmoitti olevansa kiinnostunut laajentamaan tanssikoulunsa tarjontaa Pudasjärvelle. Alustavasti on sovittu kahden tanssiopettajan tulemisesta kerran viikossa Pudasjärvelle, joten haaveemme pysyvistä tanssinopetuksesta ja tanssikoulusta on toteutumassa.

Koko projekti onnistui hyvin ja hankesuunnitelmassa esitetyt tavoitteet toteutuivat. Kaikki haaveet eivät onneksi kerralla toteudu, vaan vielä jää tulevaisuuteenkin kehittämistä ja suunnittelua. Tanssiin kutsu -projektin ja Grease-musikaalin myötä meille pudasjärveläisille avautui uusi ovi musiikkiteatterimaailmaan. Olemme päässeet kurkistamaan uuteen maailmaan, joka toivottavasti tuo mukanaan uusia haasteita.